

Međunarodni sud za krivično gonjenje
lica odgovornih za teška kršenja
međunarodnog humanitarnog prava
počinjena na teritoriji bivše
Jugoslavije od 1991. godine

Predmet br. IT-04-81-PT
Datum: 2. februar 2007.
Original: engleski

PRED PRETRESNIM VEĆEM

U sastavu: sudija Patrick Robinson, pretpretresni sudija
sudija Krister Thelin
sudija Frank Höpfel

Sekretar: g. Hans Holthuis

Nalog od: 2. februara 2007.

TUŽILAC

protiv

MOMČILA PERIŠIĆA

**NALOG PO PODNEŠCIMA ODBRANE U VEZI S VIŠE IZVEŠTAJA VEŠTAKA
KOJE JE OBELODANILO TUŽILAŠTVO NA OSNOVU PRAVILA 94bis**

Tužilaštvo:

g. Mark B. Harmon
gđa Susan L. Somers

Obrana:

g. James Castle

I. UVOD

1. Ovo Pretresno veće Međunarodnog suda za krivično gonjenje lica odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. (dalje u tekstu: Međunarodni sud) primilo je više podnesaka odbrane u kojima se traži izuzimanje izveštaja svedoka veštaka Degeratua, Donije, Theunensa, Treanora i Torkildsena.¹ Pretresno veće je takođe primilo više podnesaka u vezi s izveštajima drugih veštaka koje je tužilaštvo obelodanilo na osnovu pravila 94bis, pokrenuvši više pitanja ali ne tražeći izuzimanje tih izveštaja.² Tužilaštvo je dostavilo odgovore na podneske odbrane kojima se traži izuzimanje izveštaja Degeratua;³ izveštaja Treanora;⁴ i izveštaja Donije, Theunensa i Torkildsena.⁵ Tužilaštvo nije dostavilo odgovore na podneske u vezi sa svim ostalim izveštajima veštaka.

II. MERODAVNO PRAVO

2. Pravilo 94bis, koje se odnosi na izveštaje veštaka, predviđa sledeće:

- (A) Potpuna izjava i/ili izveštaj svakog veštaka koga poziva strana u postupku obelodanjuje se u roku koji odredi pretresno veće ili pretpretresni sudija.

¹ Dana 28. novembra 2006. odbrana je na osnovu pravila 94bis dostavila svoj Podnesak u vezi s Izveštajem veštaka Constantina Degeratua i Zahtev za odbacivanje izveštaja. Dana 6. decembra 2006. odbrana je dostavila Podnesak na osnovu pravila 94bis u vezi s izveštajem veštaka tužilaštva Patricka Treanora i Zahtev za izuzimanje. Dana 3. januara 2006. odbrana je dostavila Podnesak na osnovu pravila 94bis u vezi s veštakom tužilaštva Robertom Doniom i Zahtev za izuzimanje, svoj Podnesak na osnovu pravila 94bis u vezi s veštakom tužilaštva Mortenom Torkildsenom i Zahtev za izuzimanje, te svoj Podnesak na osnovu pravila 94bis u vezi s veštakom tužilaštva Reynaudom Theunensom i Zahtev za izuzimanje.

² Dana 13. novembra 2006. odbrana je u zasebnom Podnesku u vezi s veštakom tužilaštva Richardom Butlerom na osnovu pravila 94bis iznela svoje prigovore na Richarda Butlera kao veštaka. U jednom drugom podnesku s istim datumom, odbrana je dostavila neprimereno naslovljen Podnesak na osnovu pravila 94bis u vezi s veštakom tužilaštva Richardom Butlerom (delimično poverljiv) (s poverljivim Dodatkom A), u kom se iznose konkretni prigovori na sledeće predložene izveštaje veštaka (ne i Richarda Butlera): Johna Clarka; Martina Olsa; Richarda Wrighta; PCAM De Bruyna; Freddiea Pecerellija; Joséa Pabla Baraybara; Kathryn Barr; Anthonyja Browna; Helgea Brunborga; Jurriena Bijnholda; Johana De Koeijera; Williama Haglunda; MJ Hedleya; AJ Kloostermana; Chistophera Lawrencea; SE Maljaarsa; te Michaela Malonyja i Michaela Browna. (Odbrana je zatim 15. novembra 2006. dostavila jedno razjašnjenje kojim je naslov ovog podneska ispravljen tako da glasi (delimično poverljivi)(s poverljivim Dodatkom A) Podnesak u vezi s obelodanjivanjem veštaka tužilaštva na osnovu pravila 94bis). Dana 27. novembra 2006. odbrana je dostavila svoj Podnesak na osnovu pravila 94bis u vezi s veštacima tužilaštva [Ivanom] Grujićem, [Vilmošem] Kovacem, [Jozefom] Poje, [Richardom] Higgsum, [Richardom] Phillipsom, [Ewom] Tabeau i [Berkom] Zečevićem. Odbrana prihvata većinu tih izveštaja veštaka, ali ukoliko to čini, to prihvatanje je uslovljeno njenim razumevanjem navodnih oblasti stručnosti tih veštaka, za koje tvrdi da nisu jasne na osnovu do sada primljenih informacija.

³ Odgovor tužilaštva na Zahtev odbrane za odbacivanje izveštaja Degeratua, 12. decembar 2006.

⁴ Odgovor tužilaštva na Zahtev odbrane za odbacivanje izveštaja Treanora, 20. decembar 2006.

⁵ Odgovor tužilaštva na zahteve odbrane za izuzimanje izveštaja Donie, Theunensa i Torkildsena, 17. januar 2007.

- (B) U roku od trideset dana od obelodanjivanja izjave i/ili izveštaja veštaka, ili u roku koji odredi pretresno veće ili pretpretresni sudija, suprotna strana će dostaviti podnesak o sledećem:
- (i) da li prihvata izjavu i/ili izveštaj veštaka; ili
 - (ii) da li veštaka želi da unakrsno ispita; i
 - (iii) da li osporava kvalifikovanost svedoka kao veštaka, ili relevantnost cele izjave i/ili izveštaja ili nekog njihovog dela, navodeći koje delove osporava.
- (C) Ako suprotna strana prihvati izjavu i/ili izveštaj veštaka, tu izjavu i/ili taj izveštaj pretresno veće može uvrstiti u dokazni materijal, a da se svedok ne pozove da lično svedoči.

3. U ranijim odlukama u vezi s pravilom 94*bis* razmatrana je primena tog pravila i obrazloženo je njeno nameravano dejstvo na dužinu pretresnog postupka:

svrha je pravila 94*bis* (koje se odnosi na svjedočenje vještaka) da se spriječi nepotrebno odugovlačenje postupka: ako suprotna strana prihvati pismeni iskaz vještaka, pretresno vijeće ga može uvrstiti u spis bez pozivanja svjedoka da lično svjedoči. I ovdje bi dotični iskaz mogao predstavljati jedino svjedočenje o dotičnom pitanju, te je stoga sačuvano pravo na unakrsno ispitivanje ako za to postoji potreba.⁶

Pravilo 94*bis* obavlja dvije odvojene funkcije... Pravilo 94*bis* propisuje posebne rokove za objelodanjivanje izjava vještaka bez obzira na to koja strana poziva dotičnog vještaka. Kad se izjava vještaka objelodani, pravilo 94*bis* zahtijeva od suprotne strane da se u određenom roku očituje o toj izjavi i, ovisno o tome da li suprotna strana želi unakrsno ispitati svjedoka, dopušta prihvatanje te izjave bez pozivanja svjedoka vještaka da svjedoči.⁷

4. Prema tome, pravilo 94*bis* služi da se identifikuju izveštaji veštaka koji mogu biti prihvaćeni bez pozivanja veštaka da svedoči na suđenju, kao i onih veštaka koji će biti podvrgnuti unakrsnom ispitivanju. U tu svrhu, ono nameće obavezu strani u postupku koja podnosi izveštaj da pruži dovoljno informacija suprotnoj strani tako da ona može u skladu s pravilom 94*bis* da odluči da li prihvata ponuđeni izveštaj i, ukoliko suprotna strana ne prihvata ponuđeni izveštaj, da li želi da unakrsno ispita veštaka i da li osporava kvalifikacije svedoka kao veštaka ili relevantnost svih delova izveštaja.

⁶ *Tužilac protiv Darija Kordića i Marija Čerkeza*, predmet br. IT-95-14/2-AR73.6, Odluka po žalbi na uvrštenje u spis sedam iskaza pod zakletvom i jednog formalnog iskaza, 18. septembar 2000, fusnota 56. Pretresno veće napominje da je, iako je verzija ovog pravila koja je tada bila na snazi (Rev. 19) naknadno izmenjena, ovaj citat ipak i dalje pruža tačan opis funkcije ovog pravila.

III. DISKUSIJA

A. Pitanja pred pretpresnim većem

1. Prevodi izveštaja na bosanski/hrvatski/srpski jezik

5. U vezi s više izveštaja veštaka (Brunborg, De Bruyn, De Koeijer, Hedley, Higgs, Ols, Pecerelli, Wright i Zečević), odbrana je naznačila da prevodi predloženih izveštaja ili njihovih delova na bosanski/hrvatski/srpski jezik još nisu dostavljeni. Na osnovu pravila 66(A)(ii), tužilaštvo je obavezno da dostavi odbrani, na jeziku koji optuženi razume, kopije izjava svih svedoka koje tužilaštvo namerava da pozove radi svedočenja na suđenju, i kopije svih transkripata i pismenih izjava uzetih u skladu s pravilom 92*bis*; pravilom 92*ter* i pravilom 92*quater*. Pravilo 66(A)(ii) daje pretresnom veću ili pretpresnom sudiji ovlašćenje za određivanje rokova u kojima takav materijal mora biti dostavljen. Na osnovu tog ovlašćenja, Veće ovim nalaže tužilaštvu da odbrani dostavi prevode na bosanski/hrvatski/srpski jezik predloženih izveštaja ili njihovih delova koji još nisu dostavljeni.

2. Radne biografije i stručne oblasti veštaka

6. U vezi s više veštaka (Kloosterman, Maljaars, Maloney i M Brown, Ols, Pecerelli i Philips), tužilaštvo nije dostavilo odbrani nikakve radne biografije. Iako pravilo 94*bis* ne sadrži nikakve odredbe u vezi s ovim pitanjem,⁸ dostavljanje radnih biografija svih predloženih veštaka odbrani je neophodno kako bi se odbrani omogućilo da utvrdi da li prihvata kvalifikacije dotičnog veštaka, i izveštaj(e) veštaka, u skladu s pravilom 94*bis*(B)(iii). Tužilaštvo stoga mora odbrani dostaviti preostale radne biografije.

7. U vezi s većinom veštaka čije izveštaje predlaže tužilaštvo, tužilaštvo nije dostavilo odbrani opis stručnih oblasti svedoka, a odbrana tvrdi da je tužilaštvo imalo obavezu da to

⁷ *Tužilac protiv Stanislava Galića*, predmet br. IT-98-29-AR73.2, Odluka po interlokutornoj žalbi u vezi s pravilom 92*bis*(C), 7. jun 2002, par. 39. Pretresno veće napominje da je, iako je verzija ovog pravila koja je tada bila na snazi (Rev. 22) naknadno izmenjena, ovaj citat ipak i dalje pruža tačan opis funkcije ovog pravila.

⁸ Pravilo 94*bis* propisuje samo sledeće: "Potpuna izjava i/ili izveštaj svakog veštaka koga poziva strana u postupku obelodanjuje se ...". Ovo pravilo ne sadrži nikakve odredbe u vezi s konkretnim potrebama obelodanjivanja radnih biografija autora izjava i/ili izveštaja, odnosno o tome da li "[p]otpuna izjava i/ili izveštaj" uključuje radnu biografiju autora. Međutim, ovo pravilo takođe nalaže suprotnoj strani da u roku od trideset dana od obelodanjivanja izjave i/ili izveštaja dostavi podnesak u kom će naznačiti, između ostalog, da li osporava kvalifikacije veštaka.

učini.⁹ Usled toga, odbrana tvrdi da joj je "ostavljeno da iz teksta izveštaja ili iz pregleda radne biografije veštaka [u slučaju kada je dostavljena], razabere konkretnu stručnu oblast za svakog veštaka" i svoje podneske zasniva na tim pretpostavkama, zadržavajući pravo da iznese dalje prigovore ukoliko se pokaže da su ove pretpostavke netačne.¹⁰ U onim slučajevima u kojima je tužilaštvo dostavilo odgovor, ono tvrdi da se stručna oblast nekog veštaka obično može utvrditi na osnovu pregleda relevantnog izveštaja i radne biografije.¹¹

8. Kako je gore rečeno, pravilo 94*bis* služi da se identifikuju izveštaji veštaka koji bi mogli biti prihvaćeni. Za suprotnu stranu bi bilo teško da prihvati izveštaj veštaka a da joj ne bude poznata stručna oblast tog veštaka. S druge strane, jasno je da strana u postupku koja vrši obelodanjivanje mora da zna koja je stručna oblast dotičnog veštaka – bez toga bi korisnost svedoka za stranu koja vrši obelodanjivanje bila dovedena u ozbiljnu sumnju. Stoga je primereno da strana koja obelodanjuje izveštaj nekog veštaka navede koja je njegova stručna oblast. U okolnostima ovog predmeta, tužilaštvo izjavljuje da je do sada obelodanilo sve izveštaje veštaka koje namerava da pozove. Veće će stoga naložiti tužilaštvu da obelodani stručne oblasti svih veštaka.

3. Ostala nerešena pitanja

9. U vezi s nekoliko predloženih veštaka tužilaštvo tek treba da obelodani određene druge informacije, odnosno:

⁹ Constantin Degeratu se opisuje kao "veštak za vojna pitanja" a njegova stručna oblast je po svemu sudeći navedena (Podnesak na osnovu pravila 94*bis* u vezi s veštakom tužilaštva Constantinom Degeratuom i Zahtev za odbacivanje izveštaja, par. 3). Morten Torkildsen se navodi kao "veštak za finansijska pitanja" (Podnesak na osnovu pravila 94*bis* u vezi s veštakom tužilaštva Mortenom Torkildsenom i Zahtev za izuzimanje, 3. januar 2007, par. 6).

¹⁰ Podnesak na osnovu pravila 94*bis* u vezi s veštakom tužilaštva Richardom Butlerom, 13. novembar 2006., par. 3; Podnesak na osnovu pravila 94*bis* u vezi s veštakom tužilaštva Richardom Butlerom (delimično poverljiv) (s poverljivim Dodatkom A), 13. novembar 2006, par. 4; Podnesak na osnovu pravila 94*bis* u vezi s veštacima tužilaštva Grujićem, Kovacsem, Poje, Higgsum, Phillipsom, Tabeau i Zečevićem, 27. novembar 2006, par. 3; Podnesak na osnovu pravila 94*bis* u vezi s veštakom tužilaštva Patrickom Treanorom i Zahtev za izuzimanje, 6. decembar 2006., par. 3; Podnesak na osnovu pravila 94*bis* u vezi s veštakom tužilaštva Robertom Doniom i Zahtev za izuzimanje, 3. januar 2006, par. 5; Podnesak na osnovu pravila 94*bis* u vezi s veštakom tužilaštva Reynaudom Theunensom i Zahtev za izuzimanje, 3. januar 2006, par. 5.

¹¹ Odgovor tužilaštva na Zahtev odbrane za odbacivanje izveštaja Treanora, 20. decembar 2006, par. 6 – 10; Odgovor tužilaštva na zahteve odbrane za izuzimanje izveštaja veštaka Donije, Theunensa i Torkildsena, 17. januar 2007., par. 5 – 9 (u vezi s Doniom i Theunensom).

- odbrana tvrdi da je nejasno da li tužilaštvo i dalje namerava da pozove Kathryn Barr kao svedoka;¹²
- u vezi s Helge Brunborgom, engleska verzija jednog izveštaja tek treba da bude obelodanjena od strane tužilaštva;¹³
- u vezi s Constantinom Degeratuom, njegov izveštaj je označen kao "privremen" i ne sadrži nikakve reference;¹⁴

To su pitanja koja, ukoliko u međuvremenu ne budu rešena *inter partes*, tužilaštvo može i mora smesta rešiti.

B. Preostala pitanja

10. Pretresno veće napominje da je odbrana iznela brojne druge prigovore na više izveštaja veštaka koje je obelodanilo tužilaštvo. Odbrana navodi, između ostalog, navodnu pristrasnost nekoliko veštaka,¹⁵ stepen stručnosti nekoliko svedoka,¹⁶ relevantnost nekoliko izveštaja veštaka,¹⁷ i odsustvo referenci i/ili izvorne dokumentacije.¹⁸ U ovoj fazi postupka, na odbrani je da prihvati ili odbaci predložene izveštaje veštaka, pri čemu u eventualnim sporovima treba da presudi Pretresno veće na suđenju. To su pitanja koja je uputnije rešavati pred Pretresnim većem.

¹² Odbrana pominje dopis koji je primila od tužilaštva, koji nosi datum 25. oktobar 2006, u kom je ime Kathryn Barr po svemu sudeći izbrisano sa spiska svedoka na suđenju (Podnesak na osnovu pravila 94*bis* u vezi s veštakom tužilaštva Richardom Butlerom (delimično poverljiv) (s poverljivim Dodatkom A), par. 7).

¹³ Podnesak na osnovu pravila 94*bis* u vezi s veštakom tužilaštva Richardom Butlerom (delimično poverljiv) (s poverljivim Dodatkom A), 13. novembar 2006, par. 9.

¹⁴ Tužilaštvo je odgovorilo da su se strane u postupku dogovorile oko obelodanjivanja privremenih izveštaja. *Vidi* Odgovor tužilaštva na Zahtev odbrane za odbacivanje izveštaja Degeratua, 12. decembar 2006, par. 2 – 5, 10 – 12; gde se pominje Odluka od 11. oktobra 2006. po zahtevu tužilaštva da se poništi nalog od 14. juna 2006. kojim je odbijen zahtev tužilaštva za produženje roka za podnošenje izveštaja veštaka i u kojoj se napominje da dostavljanje privremenih izveštaja ne nanosi štetu odbrani.

¹⁵ Veštaci Butler, Donia, Torkildsen, Treanor i Zečević.

¹⁶ Veštaci Brunborg, Donia, Hedley, Higgs, Kovacs, Poje, Theunens i Treanor.

¹⁷ Veštaci Barr, Bijhold, De Koeijer, Grujić, Higgs, Poje, Tabeau i Theunens.

¹⁸ Veštaci Degeratu, Phillips, Torkildsen i Zečević. Na primer, "[i]zveštaj Degeratua sadrži samo jednu referencu u celom izveštaju" i "... odbrana Veću da odbaci izveštaj g. Degeratua pošto on ne sadrži nikakve reference na osnovu kojih", Podnesak na osnovu pravila 94*bis* u vezi s veštakom tužilaštva Constantinom Degeratuom i Zahtev za odbacivanje izveštaja, str. 5, 6.

C. Dispozitiv

Pretno veće stoga **KONSTATUJE** da su prihvaćeni¹⁹ izveštaji veštaka:

Joséa Pabla Baraybara; Anthonyja Browna, Johna Clarka, P C A M De Bruyna (sa prevodom izveštaja na bosanski/hrvatski/srpski koji treba dostaviti odbrani), Williama Haglunda, Christophera Lawrenceca;

I, ukoliko tužilaštvo već nije izvršilo svoje obaveze:

NALAŽE tužilaštvu da u roku od 14 dana od dana izdavanja ovog Naloga stavi na raspolaganje odbrani prevode na bosanski/hrvatski/srpski predloženih izveštaja ili njihovih delova koji još nisu dostavljeni;

NALAŽE tužilaštvu da u roku od 14 dana od dana izdavanja ovog Naloga dostavi odbrani radne biografije koje još nisu dostavljene;

NALAŽE tužilaštvu da u roku od 14 dana od dana izdavanja ovog Naloga pismeno saopšti odbrani stručne oblasti svih veštaka;

NALAŽE tužilaštvu da u roku od sedam dana od dana izdavanja ovog Naloga pismeno obavesti odbranu da li i dalje namerava da pozove Kathryn Bar kao svedoka i, ukoliko namerava, da potvrdi da je jedinstveni izveštaj gđe Barr koji je dostavljen odbrani jedini koji tužilaštvo namerava da ponudi;

NALAŽE tužilaštvu da u roku od 14 dana od dana izdavanja ovog Naloga dostavi odbrani englesku verziju jednog izveštaje Helgea Brunborga koji je tužilaštvo obelodanilo samo na bosanskom/hrvatskom/srpskom jeziku;

NALAŽE tužilaštvu da u roku od 14 dana od dana izdavanja ovog Naloga dostavi odbrani konačnu verziju Degeratuovog izveštaja;

¹⁹ Pod uslovom da se sumnje odbrane u vezi sa stručnim oblastima relevantnih svedoka pokažu kao tačne, a ukoliko to ne bude slučaj odbrani se daje odobrenje da ponovno pokrene pitanje njihovog prihvatanja.

NALAŽE tužilaštvu da u roku od 15 dana od dana izdavanja ovog Naloga dostavi Sekretarijatu "Odgovor" na ovaj Nalog u kom će potvrditi da je postupilo u skladu sa svim dispozitivnim odredbama ovog Naloga; i

ODBIJA da rešava po zahtevima odbrane za odbacivanje ili izuzimanje izveštaja veštaka svedoka Degeratua, Donie, Theunensa, Treanora i Torkildsena, zbog toga što je uputnije da se ova pitanja ostave na rešavanje Pretresnom veću, bez prejudiciranja u vezi s eventualnim odobrenjem odbrani da takve prigovore po svom nahođenju uputi Pretresnom veću tokom pretresne faze postupka.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu se merodavnim smatra tekst na engleskom.

/potpis na originalu/
sudija Patrick Robinson,
predsedavajući

Dana 2. februara 2007.
U Hagu,
Holandija

[pečat Međunarodnog suda]